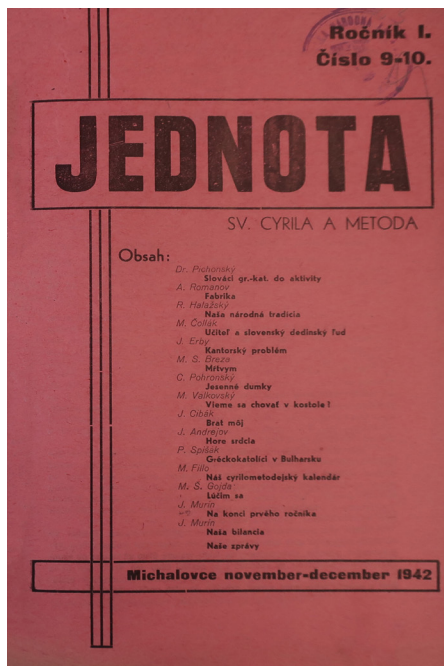

JEDNOTA SV. CYRILA A METODA (1942 – 1944)¹

Ján DŽUJKO

Od 6. októbra 1938 až do 14. marca 1939 nastala v oblasti slovenského novinárstva situácia, keď na Slovensku stará sieť periodík zanikala, prípadne bola likvidovaná a naopak vznikali podmienky na budovanie novej siete periodík. Hlinkova slovenská ľudová strana zlikvidovala prevažnú časť demokratickej tlače a zvyšnú časť ovládla, pokiaľ jej to vyhovovalo. Tento radikálny zásah sa podpísal pod zánik 194 periodík. Najmenej sa táto zmena dotkla okruhu náboženskej tlače, ktorá plynulo vychádzala ďalej, pričom po roku 1939 vznikali aj nové náboženské časopisy.

Jednota sv. Cyrila a Metoda začala vychádzať v Michalovciach vo februári 1942. Toto náboženské periodikum gréckokatolíkov Slovákov a zároveň spolkový časopis Jednoty svätého Cyrila a Metoda vychádzalo mesačne okrem júla a augusta. Jeho zodpovedným redaktorom bol Jozef Pichonský

a redaktorom Ján Murín. Časopis sa tlačil na 12 – 16 stranách v Kníhtlačiarňi Jednoty sv. Cyrila a Metoda. Predplatné pre člena spolku bolo 10 Ks a pre nečlena 15 Ks. V časopise sa postupne sformovali pravidelné rubriky: *Cirkevné novosti*, *Knížné novinky*, *Svetlá našej cirkvi*, *Z našich zvestí*, *Zo života našich odbočiek*.

Podľa redakcie časopis mal mať náboženský, kultúrny a organizačný charakter. Všetkých členov spolku vyzvala, aby časopis nielen kupovali a čítali, ale aby doň aj prispievali. Kňazi, učitelia, študenti, ale aj ostatní veriaci mali posielat redakcii svoje príspevky, ako aj správy z pobočiek Jednoty svätého Cyrila a Metoda.

Tento nový časopis gréckokatolíkov mal prispieť k tomu, že i naďalej budú slovenskí gréckokatolíci pokračovať v cyrilo-metodskej tradícii. V minulosti totiž utekali za kultúrou západu, ktorá ich obrala o východný obrad, no napriek tomu sa im podarilo zachovať si neporušenú vieru a cyrilo-metodský obrad. Slovenskí gréckokatolíci po stránke náboženskej, národnej, sociálnej a kultúrnej zaostávali v štáte za ostatnými oveľa menšími náboženskými skupinami, preto sa podľa redaktora Jána Murína nemohli naďalej pozerat na tento smutný jav.

Jozef Zorvan, predseda Jednoty sv. Cyrila a Metoda, predstavil aj program periodika, ktorý bol v podstate programom tohto spolku. Z michalovského kláštora

1 Príspevok vznikol v rámci projektu APVV-19-0058 *Multietnicita a multikonfesionálna a ich vplyv na spoločenský, politický a kultúrny vývoj okrajových oblastí v prvej polovici 20. storočia (na príklade východného Slovenska a Podkarpatskej Rusi)*.

chceli urobiť slovenský Velehrad, usporiadať každoročne podobné slávnosti, na ktorých by sa zúčastňovali gréckokatolícki veriaci za prítomnosti svojich duchovných predstavených a napokon chceli v ľuďoch upevňovať slovenské národné povedomie a pripraviť sa na misionársku prácu s cieľom priviesť odtrhnutých bratov Slovanov (Rusov, Bulharov, Srbov) do lona katolíckej cirkvi.

Z obsahovej stránky sa časopis venoval aktualitám zo života spolku Jednota sv. Cyrila a Metoda, publikoval príspevky zo života svätých, nechýbali ani básne, recenzie knižných noviniek s náboženskou problematikou. Mesačník sa na svojich stránkach otvorene hlásil k Slovenskému štátu. Hneď v prvom ročníku svojej existencie si pripomenul výročie jeho vzniku a podporil prezidenta Jozefa Tisa. Pri piatom výročí existencie samostatného Slovenského štátu redaktor Ján Murín skonštatoval, že tento štát vytvoril pre slovenských gréckokatolíkov také priaznivé podmienky na ich náboženský a národný rozvoj aké dovtedy nemali.

Na konci prvého ročníka redaktor mesačníka priznal problémy, ktoré súviseli s vydávaním periodika. V prvom rade to bol nedostatok prispievateľov a chýbajúca tlačiareň, ale i neuhradené predplatné zo strany abonentov. Časopis však napriek tomu prestal vychádzať až v júni v roku 1944. Opäť vyšiel so zmeneným názvom Cyril a Metod až v roku 1947, avšak už v nasledujúcom roku zanikol.

Použitá literatúra:

Jednota sv. Cyrila a Metoda (1942 – 1944)

FEDOR, Michal. *Bibliografia periodik na Slovensku v rokoch 1939 – 1944*. Martin: Matica slovenská, 1969. 550 s.

RUTTKAY Fraňo – VÁTRAL Jozef. Noviny a časopisy. In *Slovensko. Kultúra II. Časť*. Zost. Karol Rosenbaum. Bratislava: Obzor, s. 549-670.